

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Διατί εκλείει.— Διευθυνταί, ἡθοποιοί, ἑλλείμματα.— Γένοιτο! — Ἀνατὸλ Φράνς.— Τὰ γυμνά τοῦ Πολυτεχνείου.— Τὰ κάρτ ποστὰλ καὶ ἡ πρώτη κυκλοφορία.— Μιστριώτης καὶ Λάμπρος.— Ἀπὸ τ' αὐτὶ καὶ σὸ δάσκαλο! — Ἑλληνίδες ὑφηγήτριαι.— Πενήντα λεπτά! — Αἱ φαινομηγίδες.— Ἀρμονία καὶ Μοῦσαι.— Παρθένοι τίκτουσαι.— Ζολά.— Σαλώμη καὶ Ἀστυνομία.— Κυβέλη καὶ Μαρίκα.— Ρήγας Φερραῖος.— Μαλλιαρὸς ἀπαγορεύμενος τὰς τρεῖσας του.— Ὁ μαρμαρωμένος Βασιλῆς.— Πρότασις Πανεθνικοῦ ἐράνου.

μὴν τῶν ρόδων ὑπῆρξε γονιμώτατος εἰς φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς συζητήσεις. Τὸ Βασιλικὸν θέατρον ἔκλεισε Ἡ θλιβερὰ εἰδησις ἐνέσκηψεν ὡς βόμβα, ἀλλὰ τὸ μοιραῖον αὐτὸ τέλος ἀνεμάνετο. Ἀρθρα ἐπὶ ἄρθρων, ἐπιστολαὶ καὶ διατριβαί. Διατί ἔκλεισε; Ἐπταίσαν οἱ ἐκάστοτε διευθύνται; Οἱ ἡθοποιοί; Οἱ συγγραφεῖς; Τὸ κοινόν; Ὅλοι αὐτοὶ ἀναμφιβόλως παύουν. Ἑλλείμματα ὑπῆρχον. Ἐπρέπε νὰ κλείσῃ τὸ θέατρον διὰ δύο ἔτη. Ἴσως τοιουτοτρόπως ἀνελήσῃ ἀκμαιότερον. Ψιθυρίζεται ἐν τούτοις ὅτι ἐπιθυμία τῆς περιγρηπίσσης Μαρίας θὰ ἀνοίξῃ τὸν προσεχῆ χειμῶνα. Καὶ ἡ ἔκδοσις συμπληροῦται μὲ τὸ ἐπίσης εὐχάριστον ἄγγελμα ὅτι ἡ ἄρτι ἐκπνεύσασα Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, τῇ αὐτῇ ὑψηλῇ πρωτοβουλίᾳ, θὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλων βάσεων. Γένοιτο, ἰδίως τὸ τελευταῖον

Ὁ Ἀνατὸλ Φράνς συνεκίνησε τοὺς νεαροὺς ποιητίσκους καὶ λογίους μας. Ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς ἀκούραστος περιήλθε τὰ ἀρχαιολογικὰ κέντρα. Σκοπὸς τῆς ἀρίστου του, ἡ συμπλήρωσις ἐντυπώσεων διὰ τὸ περὶ Ἑλλάδος βιβλίον ὅπερ ἐτοιμάζει, καὶ εἶνε αὕτη ἡ μόνη εἰδησις ἣν δὲν ἀνέφερεν εἰς τὰς συνεντεύξεις του! ...

Ὡ τοῦ φρικτοῦ σκανδάλου! Βαβαῖ καὶ ιατταταῖ! Μία ἐσπερινὴ ἑφημερίς, ἡ πρωταγωνίσασα εἰς τὰ κάρτ ποστὰλ μιᾶς ἀτυχοῦς χήρας καὶ ἡ ἀνακαλύψασα ἓνα ἀνύπαρκτον σύλλογον, ἀπεκάλυψεν ὅτι εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν σχολὴν τοῦ Πολυτεχνείου φοιτοῦν ἀπὸ... ἐπτά ἤδη ἐτῶν μαθήτριαι καὶ μάλιστα ἀντιγράφουν γυμνά σώματα ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Ἡ «πρώτη κυκλοφορία» ἤθελε οὕμα. Ἐγίνε ἀνάγνωσμα ἡ νωποτάτη αὐτὴ εἰδησις καὶ τῇ ἐπιγεύσει ἐνὸς σεμνοτύφου καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου ἐπιμελῶς κρυπτομένου, ἡγέρθη σταυροφορία κατὰ τῶν ἀτυχῶν μαθητριῶν. Εὐτυχῶς αἱ ἄλλαι

ἐφημερίδες δὲν συνεφώνησαν εἰς τὸν τοιούτου εἴδους Ἀδδρητισμὸν καὶ τὸ ἀνάγνωσμα ἔπαθεν ἔκτρωσιν.

Ἡ κρίσις τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἔφερεν ἐπὶ τοῦ τάπητος—σχῆμα λόγου, διότι οἱ τάπητες τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τυλίσσονται εἰς στρώματα ναφθαλίνης—τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ὁ κ. Μιστριώτης, μνηίων, ἀδιάλλακτος, κατήγορος ἀρ' ἐνός· ὁ κ. Σ. Λάμπρος ἀρ' ἐτέρου ὀχυρούμενος ὅπισθεν διαφόρων δημοσιογραφικῶν προμαχώνων. Καὶ τὸ ζήτημα ἀνακινεῖται διὰ μυριοστὴν φορὰν καὶ διὰ μυριοστὴν ἐπίσης φορὰν δὲν λύεται, οὔτε βεβαίως θὰ λυθῇ ἀφοῦ πρόκειται περὶ λαλουμένης διγλωσσίας. Τὸ μόνον εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, καλέσαντος εἰς ἀπολογίαὺς τοὺς κ. κ. Ν. Χατζηδάκην καὶ Κ. Παλαμᾶν, οἵτινες, ἂν καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ δὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπερμαχοῦν τῆς χυδαίας γλώσσης, κατὰ τὸν χυδαϊότερον καὶ ἀντεθνικώτερον τρόπον. Ἡ ἀπολογία αὕτη εἶχε πολὺ τὸ φαιδρόν. Μοῦ ἀνέμνησεν ἀτακτοῦντας καὶ ἀνορθογράφους μαθητάς, τῶν ὁποίων ὁ διδάσκαλος τραβᾷ τὸ αὐτί. Οἱ ἀπολογηθέντες ὑπεσχέθησαν σιγὴν, ἐφ' ὅσον τουλάχιστον ψωμίζονται ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἥτις διὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἀπεκλήρυξε τοὺς χυδαϊστάς.

Αἱ Ἑλληνίδες δὲν ἀστετεύονται. Εἰσῆλθον ὡς φοιτήτριαι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐξῆλθον δοκτορέσαι καὶ τώρα ζητοῦν νὰ εἰσέλθουν πάλιν, ὡς ὑφηγήτριαι ὁμῶς. Οἱ καθηγηταὶ ἀνησύχησαν, ὡς νὰ ἦσαν περιττοὶ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου φύλου ἀνταγωνισταί. Καὶ ἐπεκαλέσθησαν τὸ Σύνταγμα. Αἱ κυρίαὶ Κατσίγρα καὶ Παναγιωτάτου ἐκρίθησαν ἱκανώταται διὰ τὸν τίτλον τοῦ ὑφηγητοῦ, ἀλλὰ φεῦ! ἀπὸ τοῦδε, προσεφλοῦντες τὸ μέλλον, ἐδῆλωσαν οἱ καθηγηταὶ ὅτι μὲ τὴν ἀπονομὴν τῆς ὑφηγεσίας, δὲν ἐννοοῦν ὅτι εἶνε δυνατόν αὗται νὰ καθέξουν καὶ καθηγητικὴν ἔδραν. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τίθεται ἐκποδὼν ἡ ἀξία διὰ νὰ τηρηθῇ ὁ τύπος, ἀφοῦ τὸ Σύνταγμα ὁμιλεῖ περὶ ἀρσενικοῦ γένους μόνον, προκειμένου περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων. Καὶ αἱ τηλεφωνήτριαι τότε;

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις ἔκλεισε. Δὲν εἶνε ἀπροσδιόνυστος εἰς ἐπίλογος. Ὁ φίλτατος καὶ ἐλευθερόστομος γλύπτης κ. Θωμόπουλος ἐν ἄλλῃ στήλῃ ψάλλει τὰ νεκρώσιμα. Ἐδῶ θὰ τονίσωμεν ὅτι καλὸν εἶνε νὰ γίνον διδάγματα μερικὰ παρατηρηθεῖσαι ἑλλείψεις. Ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν ἔργων χρειάζεται καπὼτα αὐτοθυσία ἐκ μέρους τῶν ἀποτελούντων τὴν κριτικὴν ἐπιτροπὴν, οἵτινες εἶνε συγχρόνως καὶ ἐλθέται. Ἀλλὰ καὶ ὁ καθορισμὸς

είσοδου εἰς μίαν δραχμὴν εἶνε πολὺ ἀριστοκρατικὸν μέτρον. Πεντηκοντάλεπτος εἴσοδος θὰ καθίστα τὴν ἔκθεσιν προσιτὴν εἰς τὸ πολὺ κοινὸν καὶ οὕτω θὰ ἐπετυγχάνετο ὁ πρῶτος σκοπὸς μιᾶς ἐλληνικῆς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως, ἡ καλλιτεχνικὴ βαθμὴδὸν διαμόρφωσις τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος.

Ἡ νέα Παρισινὴ μόδα τῶν φαινομερίδων ἐτάραξε τοὺς κύκλους τῶν ἡθικολόγων καὶ τῶν μοδιστῶν. Ὁ Δουγκαν ἡγαλλίασεν. Ταυτοχρόνως μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν τριῶν «ἐκρουαγιὰλ» εἰς τὰς ἱπποδρομίας τοῦ Λονδάν, εἰς τὸ Λονδίνον ἡ διάσημος ἡθοποιὸς Τίτκομπ ἐμφανίζετο μὲ σχιστὸν τὸ φόρεμα ἀπὸ τὴν μίαν κνήμην. Τὸ ζήτημα εἶνε αἰσθητικὸν καὶ δι' αὐτὸ μένει ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄλυτον, ὅπως καὶ τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Ἀρμονία ἐγέννησε τὰς Μούσας ἢ αἱ Μοῦσαι τὴν Ἀρμονίαν, ἃν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνῶ πληρέστατα μὲ τὸν κ. Μιστριώτην, διότι μοῦ φαίνεται ἁπλῶς δύσκολον ἐν- νέα γυναικες καὶ δὴ παρθένοι νὰ γεννήσουν τέκνον, ἔστω καὶ ἂν τὸ τέκνον αὐτὸ εἶνε Ἀρμονία.

Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται! Ἄλλ' οἱ ἐθνικόφρονες τῶν Παρισίων δὲν συμφωνοῦν. Αἱ σκηναί, αἵτινες διεδραματίσθησαν περὶ τῶν ὁσίων τοῦ Ζολᾶ μεταφερομένων εἰς τὸ Πάνθεον, ἀποδεικνύουν ὅτι ὄντως μέγας ἦτο. Ἡ μετακομιδὴ τῶν ὁσίων του ἐκεῖ, ὅπου ἀναπαύονται αἱ ἀληθινὰ δόξαι τῆς Γαλλίας ἦτο ἀπλοῦς τύπος· τὸ ὄνομα τοῦ Ζολᾶ περι- πύχθη πολὺ πρότερον ἢ ἀθανασία καὶ τὸ ἀόρατον πνευματικὸν Πάνθεον, τὸ ὅποιον καλεῖται Ἀνθρωπίνη Συνειδήσις ἀφίερωσεν εἰς τὴν μνήμην του πε- ρίβλεπτον θέσιν.

Εὐτυχεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐφέτος καὶ δυστυχεῖς οἱ θεατρῶναι!

Πάρετε τὴν ἀναπνοὴν σας καὶ μετρήσατε τὰ θε- ρινὰ θεάτρα τῶν Ἀθηνῶν:

- 1) Νέα Σκηνή, 2) Συντάγματος, 3) Βαριετέ, 4) 5) Πανελλήνιον, 6) Νεαπόλεως, 7) Ἀρνιώτη, 8) Ἀθήναιον Ἀναρίθμητοι δὲ οἱ καραγκιζίδες, ὑπαί- θριοι κινηματογράφοι, φασουλῆδες, ταραντέλαι κλπ.
- Ὁ σύναγωνισμὸς ἤρχισεν. Ἡ Σαλώμη, δι' ἣν

ἐκλήθη εἰς χειρουργικὴν ἐπέμβασιν ἡ ἀστυνμία, ἀ- ναβιβάζεται. Ὁ ἄγων θὰ διεξαχθῇ κυρίως μεταξὺ Κυ- βέλης καὶ Μαρίας Κοτοπούλη. Καὶ αἱ δύο ἦλθαν μὲ τὰς ἀποσκευὰς τῶν ἐκ Παρισίων, κραδαίνουσαι ἀντὶ δοράτων ἀμφιέσεις καὶ προγράμματα. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ καταστρώσωμεν ἓνα ἀπολογι- σμὸν τῆς θεατρικῆς αὐτῆς μονομαχίας.

Ἔργα πρωτότυπα ἀγγέλλονται μετὰ τινος δει- λίας· οἱ ἴδιοι συγγραφεῖς θὰ ἐμφανισθοῦν καὶ πάλιν. Κάποιοι ξεχωριστοὶ λόγος γίνεται διὰ τὸν «Ρή- γαν Φερραῖον» τοῦ κ. Προβελεγγίου. Ὁ μαλ- λιαρῶτατος Νέης, ὅστις ἕνεκα τοῦ καύσωνος ἐξύ- ρισε πώγωνα καὶ μύστακα, λέγεται ὅτι θὰ κατα- πλήξῃ ὅχι μὲ νέαν χίμαιραν, ἀλλὰ μὲ τὴν πραγ- ματικότητα μερικῶν ἐρασίτεχνιδων.

Ἡρχισα μὲ μειδιάματα καὶ κλείω τὴν ἐπιθεώ- ρησιν τοῦ μηνὸς μὲ ταινίας πένθους. Ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηναίων ἐτέλεσε τὸ πρῶτον ἐπίσημον μνη- μόσυνον τοῦ τελευταίου Ἑλληνος Αὐτοκράτορος μὲ κάποιαν ἐπισήμότητα, ὅχι βεβαίως τὴν προσή- κουσαν εἰς τὸ μέγα γεγονός, ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὰ μνημόσυνα πατριωτῶν τιμῶν, ἅτινα ἐτελοῦντο κάποτε ἀθροῦδας. Μνημόσυνον ἐνὸς Παλαιολόγου, ἐκπροσωποῦντος τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Ἰδέαν, ἐπρεπε αὐτὸ τὸ κράτος νὰ τελῇ. Ὁ Παλαιολόγος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλλ. λαοῦ δὲν εἶνε ἥρως. Εἶνε ὄραμα καὶ θρῦλος. Εἶνε αὐτὴ ἡ ὑπόστασις τοῦ Ἑθνους, τὸ ὅποιον δὲν ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἐπάνοδον ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Μ α ρ μ α ρ ω μ ε ν ο υ Β α σ ι λ η ᾶ. Ἄλλ' ἐπρεπε καὶ κατὰ τι ἄλλο. Νὰ μαρμαρωθῇ ὁ μαρμαρωμένος ἐν θρόλοις Βασιλεὺς. Κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου του. ἔ- πρεπε νὰ διενεργηθῇ ἔρανος ἐκ μικρῶν ποσῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν μικροτέρων χωρίων, ἵνα ἀντα- ξίως τῶν ἐθνικῶν παλμῶν ἀνδρῶν πάλλευκος καὶ ἐπιβλητικὸς ὁ ἀνδρὶς τοῦ Μεγάλου Ἑλληνος. Ἐνας τοιοῦτος ἀνδρὶς μόνον διὰ καθολικοῦ ἐράνου ὑφού- μενος θὰ ἔχῃ τὴν προσήκουσαν σημασίαν. Τὸ μνη- μόσυνον τοῦ προσεχούς ἔτους ἃς συνοδευθῇ μὲ λαϊ- κὴν Πανελλήνιον εἰσφορὸν δι' Ἐκείνον, ὅστις δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθέδει διὰ νὰ εἰσελθῇ, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, νικητὴς εἰς τὴν πρωτεύ- ουσάν του, τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων.

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Τὴν 27 (ν) Ἰουνίου θὰ ἀνοίξῃ τὰς πόδας τῆς ἐν Βρυξέλλαις τὸ πρῶτον ἡδὴ ἐαρινὴ Ἐκθεσις, ἥτις προ- μνηστεύεται ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος, διότι ἐν αὐτῇ θὰ ἐκτεθῶσιν ἔργα τῶν Joseph Stevens καὶ Jean Stobbaerts.

★

Συνεστήθη ἐιδικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς διοργανώσιν συ- στηματικῆς ἐρευνῆς καὶ μελέτης ἐπὶ τῆς καλλιτεχνικῆς προόδου τοῦ Βελγίου. Τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχεν αὐτὸς ὁ Ὑπουργὸς τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν κ. Des- camps-David. Τὰ πορίσματα δὲ τῆς μελέτης τῆς Ἐπι- τροπῆς θὰ δημοσιεύωνται εἰς τομίδια κατ' ἔτος εἰκο- νογραφημένα, ἀναπτύσσοντα τὰς προόδους, ἃς οἱ Βέλ- γοι ἐποίησαν ἐν ἐκάστῳ κλάδῳ τῆς τέχνης, ἥτοι ἐν τῇ

ζωγραφικῇ, γλυπτικῇ ἀρχιτεκτονικῇ, χαρακικῇ καὶ μουσικῇ.

★

Ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις ἡγόρασεν ἀντὶ 50 χιλ. φρ. ἐν ἔργον τοῦ γλύπτου de Lalattg, μέγα σύμπλεγμα ἐφίππου ἀνδριάντος, ὅπερ σινηθήσεται εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους τῆς Cambre.

★

Ἡ Ἐταιρεία τῶν Φίλων τῶν Μουσείων ἐν Βρυ- ξέλλαις ἀπέκτισε Μνημεῖον ὑπὲρ τῆς ἱστορικῆς σημα- σίας διὰ τὴν ἐν Βελγίῳ γλυπτικὴν τοῦ Μεσαίωνος. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἀνακαλυφθὲν τῇ 1890 ὑπὸ τοῦ κ. Clouquet, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γάνδης,